

Onderwerp Realisatie instandhouding openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs 2019	
Nummer	2020/887167
Portefeuillehouder	Botter, J.
Programma/beleidsveld	1.1 Onderwijs en sport
Afdeling	JOS
Auteur	Out-Schipper, I.
Telefoonnummer	023-5113486
Email	i.out@haarlem.nl
Kernboodschap	Stichting Dunamare Onderwijsgroep heeft het jaarverslag 2019 ter kennisname ingediend. De gemeenteraad is als extern toezichthouder van het openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs bevoegd conform de Wet op Voortgezet Onderwijs om, op grond van het jaarverslag 2019, vast te stellen dat de Stichting voldoende openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs in 2019 in Haarlem heeft gerealiseerd.
Behandelaar voor commissie	De commissie Samenleving wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	Realisatie instandhouding openbaar voortgezet onderwijs 2018, zoals (2019/815925) tijdens de gemeenteraadsvergadering van 19 december 2019 is vastgesteld.
Besluit College d.d. 10 november 2020	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,

Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: Vast te stellen dat, op grond van het jaarverslag 2019 van Stichting Dunamare Onderwijsgroep, deze Stichting voldoende openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs in 2019 in Haarlem heeft gerealiseerd. de griffier, de voorzitter,
--	---

1. Inleiding

Conform de Wet op Voortgezet Onderwijs inzake de instandhouding van het openbaar onderwijs, het raadsbesluit van 15 maart 2007 en de statuten van Stichting Dunamare Onderwijsgroep is de gemeenteraad als extern toezichthouder bevoegd vast te stellen dat deze Stichting de instandhouding van voldoende openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs in Haarlem in 2019 heeft gerealiseerd. Deze vaststelling geschiedt op grond van het jaarverslag 2019 van het schoolbestuur Dunamare Onderwijsgroep.

Het jaarverslag 2019 is door schoolbestuur Dunamare ter kennisname ingediend (2020/1038382).

Stichting Dunamare Onderwijsgroep, een samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 53c van de Wet op Voortgezet Onderwijs, heeft in 2019 zes openbare scholen in Haarlem, te weten: Coornhert Lyceum, Daaf Gelukschool, Dr. Gunningschool Voortgezet Speciaal Onderwijs, Praktijkschool Oost ter Hout, Paulus Mavo en het Schoter.

In de raadscommissie van 14 juni 2018 is besloten dat de gemeenteraad als extern toezichthouder voortaan eenmaal per jaar op basis van het jaarverslag van het openbaar voortgezet onderwijs, zal vaststellen of de Stichting voldoende openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs in Haarlem verzorgt.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Vast te stellen dat, op grond van het jaarverslag 2019 van Stichting Dunamare Onderwijsgroep, deze Stichting voldoende openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs in 2019 in Haarlem heeft gerealiseerd.

3. Beoogd resultaat

Het in standhouden van voldoende openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs in Haarlem.

4. Argumenten

4.1 Openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs is in 2019 gerealiseerd.

De instandhouding van het openbaar voortgezet (speciaal) en primair speciaal onderwijs past binnen programma 1 “Maatschappelijke participatie” van de programmabegroting 2019. In beleidsveld 1.1. “Onderwijs en Sport” is de volgende doelstelling verwoord: “Meer kansen voor de jeugd op een goede schoolloopbaan, vanaf voorschoolse periode tot en met voortgezet onderwijs”. Dunamare draagt hieraan bij met het openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs.

4.2 Openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs vindt verantwoord plaats.

Dunamare Onderwijsgroep verzorgt openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs in Haarlem. In totaal volgen 13.228 leerlingen (teldatum 1 oktober 2019) onderwijs op scholen van Dunamare. In Haarlem volgen 4.191 leerlingen (teldatum 1 oktober 2019) openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs op de zes scholen van Dunamare.

Het jaarverslag is in de zomerperiode ter kennisname ingediend. Op 26 oktober 2020 is op bestuurlijk niveau met het schoolbestuur over het jaarverslag 2019 gesproken, waarbij de volgende onderwerpen aan de orde zijn geweest:

- Het jaarverslag 2019 in verband met de realisatie van het openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs
- Het meerjarenperspectief in relatie tot de continuïteit van het openbaar voortgezet (speciaal) onderwijs
- Ontwikkelingen op rijksniveau en in Haarlem, waaronder toekomstbestendig onderwijs, de stand van zaken Spaarne College en de door Dunamare genomen duurzaamheidsmaatregelen
- Wezenskenmerken van het openbaar onderwijs
- Partnerschap in de regio, waaronder samenwerking met andere schoolbesturen

Naar aanleiding van deze bespreking is geconstateerd dat Stichting Dunamare Onderwijsgroep op verantwoorde wijze haar werkzaamheden verricht.

4.3 Het jaarverslag 2019 geeft een verantwoord financieel overzicht.

Het jaarverslag 2019 inclusief jaarrekening bevat een financiële verantwoording over het kalenderjaar 2019, waarbij een transparant beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen per 31 december 2019 en het resultaat over 2019 gegeven wordt. De in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. De accountant van Dunamare heeft op grond van de getrouwheid en rechtmatigheid een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Het jaarverslag in beeld 2019 is een visuele weergave, van het jaarverslag 2019 op hoofdlijnen.

In het verslag wordt ingegaan op de missie en visie met betrekking tot de onderwijskwaliteit, het werkgeverschap en het bestuur. In het jaarverslag is ook het bestuursverslag, het verslag van de Raad

van Toezicht en het verslag van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad opgenomen.

In het bestuurlijk overleg over het jaarverslag is stilgestaan bij de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs. Deze wezenskenmerken zijn niet expliciet in het jaarverslag 2019 genoemd, maar zijn verwoord in artikel 4 van de Statuten van Dunamare. Dunamare geeft aan haar onderwijs op deze grondslag te hebben ingericht (zie bijlage c).

De jaarrekening 2019 wordt afgesloten met positief resultaat van € 2,1 miljoen. In de begroting van 2019 was rekening gehouden met een positief resultaat van € 0,6 miljoen. Er is derhalve een positief verschil van € 1,5 miljoen. Dit verschil is het saldo van de toename van de baten met € 7,3 miljoen en de toename van de lasten met € 5,8 miljoen. De belangrijkste oorzaak van dit voordeel wordt verklaard door de in 2019 toegekende hogere rijksbijdragen als gevolg van de indexering van materiële en personele lumpsumvergoeding. Dit betreft de ontvangst en realisatie van € 2,0 miljoen rijksbijdragen in december 2019 in het kader van het convenant werkdrukverlichting voor medewerkers. Hiernaast zijn de overige subsidies van de Ministerie OCW en het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs hoger uitgevallen.

De hogere lasten van € 5,8 miljoen worden voor het grootste deel veroorzaakt door de stijging van personeelskosten op grond van de nieuwe cao in 2019, die bij de opstelling van de begroting nog niet bekend waren. Hiernaast is een eenmalig € 2,0 miljoen extra voor voorzieningen groot onderhoud vrijgespeeld om het groot onderhoud op scholen op het juiste niveau te brengen conform het meerjaren onderhoudsplan van Dunamare. Het resultaat 2019 is beïnvloed door de aanvullende middelen van € 2,0 miljoen. Na aftrek van dit bedrag bedraagt het resultaat circa € 0,1 miljoen.

Het positieve resultaat van € 2,1 miljoen is ten gunste van de algemene reserve gebracht. Deze bedraagt per ultimo 2019 € 31,7 miljoen. Ten opzichte van de stand per ultimo 2018 à € 29,3 miljoen is er sprake van een toename van circa € 2,4 miljoen. Dat de algemene reserve toeneemt met € 2,4 miljoen, in plaats van met het positief resultaat ad € 2,1 miljoen, wordt verklaard door het besluit van het College van Bestuur om de bestemmingsreserve duurzaamheid op te heffen. Per ultimo 2019 is deze bestemmingsreserve aan de algemene reserve toegevoegd. Het aanhouden hiervan is niet langer noodzakelijk omdat er binnen de reguliere exploitatie voldoende budget is om deze uitgaven te bekostigen. De algemene reserve valt ruim binnen de signaleringswaarde van rijkswege.

In het bestuurlijk gesprek is aangegeven dat de huidige reservepositie voor Dunamare aanleiding is om te streven naar een acceptabel evenwicht tussen beschikbare buffers voor tegenvallers enerzijds en anderzijds de middelen zoveel mogelijk aan het primaire onderwijsproces ten goede te laten komen. Dunamare ontwikkelde in 2019 een model, waarbij de risico's op bestuurs- en schoolniveau in relatie tot het meerjarenbeleid in kaart worden gebracht. Door het kwantificeren van deze risico's en het koppelen hiervan aan de huidige reserve, wordt besloten het eigen vermogen te besteden, te handhaven of te versterken.

De jaarrekeningen van de scholen van Dunamare worden per schooljaar opgesteld. Alle scholen reserveren binnen de eigen exploitatie 1% van de reguliere inkomsten uit de rijksbijdrage ter dekking van de tijdelijke tekorten bij andere scholen, waaronder de Paulus Mavo en Daaf Gelukschool. Per 1 augustus 2019 valt de Prof. Dr. Gunningschool speciaal primair onderwijs niet meer onder Dunamare ([2018/810082](#)). Met de overdracht van deze school naar Stichting Aloysius is een steviger en toekomstbestendig speciaal (basis) onderwijs gerealiseerd. De gemeenteraad heeft met deze overdracht op 28 februari 2019 ingestemd.

Bij het Schoter is sprake van een voordelig resultaat van € 554.617. Onderwijsvernieuwing heeft tot een toename van het aantal leerlingen gezorgd. Het betreft de uitvoering van het onderwijsconcept 'volledig leren' en de aanpak 'positive behavior support (PBS)' dat zich op het versterken van gewenst gedrag richt. Ook is het aantal leerlingen gegroeid en is de opbouw in de onder- en bovenbouw nu evenwichtig.

In 2019 zijn de voorbereidingen voor het Spaarne College gestart. Bij het Sterren College is in 2019 sprake van een negatief resultaat. Dit was ook vooraf begroot in verband met grote onderbezetting van het gebouw en onvoordelige groepsgroottes. Bij de Paulus Mavo en Daaf Geluk was ook sprake van een niet-sluitende begroting in 2019 door vooral de begrote incidentele extra lasten voor de voorbereidingen van de start van het Spaarne College. Het werkelijk resultaat is uiteindelijk voordelig, maar dit komt doordat deze scholen ook een aandeel hebben in de bijdrage werkdrukverlichting voor 2020-2021.

Uit de jaarrekening blijkt dat de solvabiliteit, de liquiditeit en de rentabiliteit goed zijn en ruim binnen de geldende bandbreedte in het voortgezet onderwijs liggen. Dunamare heeft in 2019 de weerstandsratio als kengetal toegevoegd om de risico's op bestuurs- en schoolniveau in relatie tot het meerjarenbeleid in kaart te brengen en te volgen. De weerstandsratio geeft de uitkomst tussen het beschikbare en het benodigde weerstandsvermogen aan, dat tussen 1,4 en 2,0 ligt. Het beschikbare weerstandsvermogen bestaat uit de algemene reserves, exclusief de middelen van het convenant werkdrukverlichting. Het benodigde weerstandsvermogen wordt bepaald door de risico's te kwantificeren. De weerstandsratio valt in 2019 binnen deze norm en is ruim voldoende.

Er is sprake van een geïntegreerd kwaliteits- en financieel toezicht door de Inspectie van het Onderwijs. Dit betekent dat een eventuele overschrijding van de signaleringswaarde voortaan door de Inspectie van het Onderwijs in haar toezicht meegenomen wordt, indien er sprake is van onvoldoende onderwijskwaliteit op school. In dit geval kan de Inspectie voor het Onderwijs het betreffende schoolbestuur op inzet van haar reserves ten behoeve van het primaire onderwijsproces aanspreken. Hiernaast toetst de Inspectie voor het Onderwijs eens in de vier jaar of alle leerlingen onderwijs van voldoende kwaliteit krijgen en scholen voldoen aan de wet- en regelgeving. Omdat het schoolbestuur hiervoor verantwoordelijk is begint en eindigt het toezicht van de Inspectie bij het schoolbestuur. Jaarlijks maakt de Inspectie een analyse van iedere school op basis van de informatie die de inspectie heeft over het bestuur en de hieronder vallende scholen.

4.4 Continuïteitsparagraaf geeft een doorkijk op basis van de meerjarenraming 2019-2022.

In het jaarverslag is conform de rijksregeling jaarverslaglegging onderwijs (R.J.O.) de 'continuïteitsparagraaf' opgenomen. In het jaarverslag wordt niet alleen gerapporteerd over het kalenderjaar 2019, maar ook aandacht besteed aan de continuïteit van de schoolorganisatie in de toekomst. De continuïteitsparagraaf geeft duidelijk inzicht in de ontwikkelingen van de exploitatie en balanspositie voor het verslagjaar en minimaal drie opeenvolgende jaren. Dunamare heeft conform de voorschriften een gecombineerde meerjarenraming voor drie jaar opgenomen. Het uitgangspunt is om verantwoord te begroten, waardoor middelen kunnen worden ingezet voor een goede leer- en werkomgeving voor leerlingen en medewerkers.

De uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de meerjarenbegroting zijn duidelijk toegelicht, zoals de leerlingenprognoses, de raming van de rijksinkomsten op basis van de meest recente bekostigingsgegevens van de Rijksoverheid, de ontwikkelingen in salariskosten volgens de cao voortgezet onderwijs en het eerder genoemde budget van € 2,0 miljoen voor werkdrukverlichting voor 2020 en 2021.

Op basis van deze paragraaf wordt een negatief resultaat van € 1,0 miljoen in 2020 verwacht, dat oploopt naar een negatief resultaat van € 1,5 miljoen in 2021. Dit heeft te maken met de besteding van de in 2019 ontvangen gelden voor werkdrukverlichting. Voor de dekking van deze resultaten zijn middelen in de algemene reserve beschikbaar. De algemene reserve neemt hierdoor af van € 31,7 miljoen per eind 2019 tot € 29,2 miljoen eind 2022. Voor 2022 wordt een gering positief resultaat van € 0,1 miljoen geraamd.

Dunamare heeft een uitgebreide risicoparagraaf. In 2019 is de risicoanalyse op een andere manier uitgevoerd. De directies van de scholen hebben hun input in dit proces kunnen geven, waaronder het verder versterken van de onderwijskwaliteit. De risico's zijn benoemd, gekwantificeerd en in beheersmaatregelen omgezet. Er is een koppeling gemaakt met het weerstandsvermogen dat aangeeft in welke mate Dunamare in staat is om de mogelijk nadelige gevolgen van de risico's op te vangen.

Eén risico is de lichte daling van het totaal aantal leerlingen, dat vanaf 2018 al ingezet is. Deze daling wordt mede veroorzaakt door een verschuiving van het leerlingenaantal van vmbo- naar algemeen voortgezet onderwijs (avo). Omdat Dunamare veel vmbo-onderwijs verzorgt, is het effect relatief groot. De leerlingenprognoses worden nauwgezet gevolgd. Deze daling kan alleen opgevangen worden als de formatie van de totale organisatie evenredig afneemt. Met een evenwichtige verdeling tussen personeel in vast dienstverband en tijdelijke aanstellingen kan flexibel en snel worden gereageerd op wijzigingen in de leerlingenaantallen van de scholen. Dunamare is gestart met een voorlichtingscampagne over technische opleidingen en de arbeidskansen aan leerlingen in het basisonderwijs.

Een ander genoemd risico is de vereenvoudiging van de rijksbekostiging voor het onderwijs. Deze nieuwe bekostigingssystematiek vanaf 2022 heeft voor het onderwijs van Dunamare in de breedte een positief gevolg.

Ook de samenstelling van het personeelsbestand wordt als risico genoemd. Het behouden en werven van gekwalificeerde en bevoegde docenten is een groot aandachtspunt. Er is een aantal maatregelen hiertoe getroffen, zoals strategische personeelsplanning, het aanbieden van scholing via de Dunamare Academie, gerichte werving voor schaarstevakken en onder potentiële zij instromers en gezamenlijke regionale projecten om de vroegtijdige uitval van startende leraren te voorkomen. Via de opleidingsschool H2O van Dunamare worden studenten van de lerarenopleiding tot startbekwame docenten opgeleid. Er wordt hard gewerkt om de H2O in 2020 officieel geaccrediteerd te krijgen als opleidingsinstituut. Inmiddels is H2O in april 2020 geaccrediteerd als erkende opleidingsschool. Hiernaast zijn er leiderschapsprogramma's voor schoolleiders om hen extra kennis en vaardigheden te geven en leiderschapstalenten binnen Dunamare verder te ontwikkelen. Dit gebeurt ook om voldoende nieuwe en goed gekwalificeerde schoolleiders aan te kunnen stellen. Om de duurzame inzetbaarheid van het huidige personeel te bevorderen wordt een vitaliteitsprogramma aangeboden en wordt een levensfasebewust beleid ontwikkeld. Zo is gestart met het programma Frisse Start voor jonge medewerkers om startende docenten goed te kunnen begeleiden in hun nieuwe werksituatie. Voor de oudere medewerkers is vanaf augustus 2020 een pilot generatieregeling gestart, waarbij zij een verlaging van werktijd wordt geboden in ruil voor een eigen bijdrage.

4.5 Dunamare is een financieel gezonde organisatie.

Uit de meerjarenbegroting blijkt dat Dunamare over voldoende reserves beschikt om ingeval zich een risico of een calamiteit voordoet, de gevolgen hiervan incidenteel te kunnen opvangen. Uit genoemd verslag wordt duidelijk dat Dunamare een financieel gezonde organisatie is.

4.6 Dunamare schetst een aantal ontwikkelingen.

In het bestuurlijk gesprek werd stilgestaan bij de duurzaamheidsmaatregelen van Dunamare. Dunamare heeft een strategisch huisvestingsplan om zorg te dragen dat schoolgebouwen kwantitatief, kwalitatief goed en passend bij de onderwijstypen blijven. Hierin zijn ook de duurzaamheids- en binnenklimaatmaatregelen opgenomen, zoals bijvoorbeeld het installeren van zonnepanelen waar het technisch ook uitvoerbaar is. Dunamare zet in op energiezuinige schoolgebouwen en heeft haar meerjaren onderhoudsplan zo ingericht dat bij onderhoud duurzaamheidsmaatregelen worden genomen. Bij nieuwbouw wordt uitgegaan van gasloos bouwen.

Ook kwam in het gesprek ter sprake dat Dunamare samen met Spaarnesant in het kader van het vergroten van kansengelijkheid, de mogelijkheden naar een brede onderwijsvoorziening voor 10- tot 14-jarigen in Haarlem heeft onderzocht. Dit vanuit de gedachte dat een uitgestelde keuze voor kinderen een beter onderwijsconcept zou zijn. Verdere ontwikkeling hiervan is geparkeerd, omdat er nu nog geen groot draagvlak onder de schoolbesturen en scholen is. Dunamare is nu in overleg met de andere schoolbesturen ten behoeve van een betere voorbereiding en overdracht van leerlingen vanuit het basisonderwijs naar de VO-scholen. Ook onderzoekt zij samen met de andere schoolbesturen hoe afstroom van leerlingen in het voortgezet onderwijs verminderd kan worden.

In de eerste periode van corona hebben scholen leerlingen van ouders in vitale beroepen en leerlingen in kwetsbare thuissituaties op school opgevangen. In deze en de tweede coronaperiode volgen de ontwikkelingen in het onderwijsproces zich snel op, zoals bijvoorbeeld het aanwezig zijn van de digitale vaardigheden bij alle docenten, de invoering van het zelf ontdekkend leren, het intern nadenken over toekomstbestendig onderwijs inclusief het op een andere manier volgen van leerontwikkelingen van leerlingen.

Hiernaast is de stand van zaken met betrekking tot het vormgeven van het Spaarne College kort toegelicht. Het Sterren College, de Paulus Mavo en Daaf Geluk zijn in 2019 druk bezig geweest met alle voorbereidingen om de nieuwe VMBO school Spaarne College vorm te geven met een basisberoepsgerichte, kader beroepsgerichte en theoretische/gemengde leerweg om leerlingen meer keuzemogelijkheden te geven en kwalitatief goede leerlingenzorg in te richten. Hierbij zijn de beste methodieken en aanpak van alle drie scholen samengebracht. In het bestuurlijk gesprek van 26 oktober jl. is door de schoolbestuurder aangegeven dat de start van het Spaarne College per augustus 2020 goed is verlopen.

4.7 De Inspectie van het Onderwijs kent de zes openbare scholen van Dunamare een basisarrangement toe.

De zes scholen voor openbaar onderwijs in Haarlem hebben een basisarrangement van de Inspectie van het Onderwijs met de waardering voldoende ontvangen. Als een school aan de basiskwaliteit voldoet, dan krijgt de school van de onderwijsinspectie het oordeel voldoende. Dit geldt ook voor alle andere scholen van Dunamare.

4.8 Dunamare neemt deel aan lokale en regionale samenwerkingsvormen.

Dunamare neemt deel aan lokale samenwerkingsvormen. Zo is Dunamare convenantspartner van de lokale Educatieve Agenda (L.E.A.) en participeert in dit kader in werkgroepen waaronder onderwijshuisvesting en –financiën en heeft zitting in de regiegroep L.E.A. ([2019/9522025](#)). Ook is zij betrokken bij de Verwijsindex voor Risicjongeren. Hiernaast is zij lid van regionale samenwerkingsvormen, waaronder het Samenwerkingsverband passend onderwijs VO en het Regionaal Besturenoverleg Onderwijs (R.B.O.) met de Regionale Educatieve Agenda (R.E.A.). Dunamare participeert onder meer in de RBO-werkgroepen 'overgang po-vo, zorg voor jeugd' en is lid van de agendacommissie van het R.B.O.. Dunamare werkt ook in de regio samen met de toeleverende (basis)scholen en vervolgopleidingen om het onderwijsaanbod goed te laten aansluiten op regionale ontwikkelingen en behoeften.

5. Risico's en kanttekeningen

Geen.

6. Uitvoering

Stichting Dunamare Onderwijsgroep verzorgt openbaar voortgezet en primair (speciaal) onderwijs.

7. Bijlagen

- Bijlage a: Jaarverslag 2019 Stichting Dunamare Onderwijsgroep
- Bijlage b: Jaarverslag in beeld 2019 Dunamare
- Bijlage c: Artikel 4 van de Statuten Dunamare onderwijsgroep